

Anna Wrzesińska

Aneks 1 **Ekspertyza antropologiczna szczątków kostnych**

Appendix 1 **Anthropological examination of skeletal remains**

Analizie poddano szczątki kostne ze stanowiska Ujście 5, nr inw. 57/08, sondaż 2, warstwa 7, przekazane przez dra Jarosława Rolę. Materiał kostny to prawie kompletny szkielet drobnych kości dziecięcych (jeden osobnik). Ekspertyzę antropologiczną wykonano zgodnie z metodyką badań antropologicznych dla materiałów szkieletowych. Dokonano oceny stanu zachowania szkieletu, wykonano pomiary kości długich według metody Rudolfa Martina i Karla Sallera (1957) i określono przybliżony wiek dziecka w chwili śmierci, stosując skalę oceny wieku Infans I – wiek wczesnego dzieciństwa od urodzenia do ukazania się pierwszych stałych zębów trzonowych M1, od 0 do ok. 6–7 lat (Malinowski, Bożiłow 1997, 303). Zastosowano tabele wzorcowe opracowane przez Milana Stloukala i Hanę Hanakovą w 1978 roku (Piontek 1999, 143, tab. 8) i porównawczo – wyniki badań materiału dziecięcego z cmentarzyska wczesnośredniowiecznego w Grucznie (powiat Świecie nad Wisłą) Andrzeja Florkowskiego i Tomasza Kozłowskiego (1994).

Czaszka. Częściowo uszkodzona – zachowana lewa kość czołowa z otwartym szwem czołowo-jarzmowym, z niewielką, ostrą krawędzią szwu czołowego i z dobrze zachowaną krawędzią lewego oczodołu (uszkodzone sklepienie oczodołu); fragment prawej kości szczęki z otwartymi wyniosłościami po wypadłych (wyplukanych?) małych zawiązkach zębów mlecznych; fragm. kompletnej prawej gałęzi żuchwy z zachowanym – niezrośniętym za życia dziecka – szwem (brak spojenia żuchwy powstałego ze zrostu obu gałęzi żuchwy); zawiązki zębów mlecznych żuchwy wypadły, a ich wyniosłości w trzonie żuchwy były otwarte; fragm. prawej kości skroniowej; siedem fragm. ułamków kości puszeki mózgowej. Kości są bardzo ścienione o silnych porowatych zmianach struktury – to wynik zaburzeń (choroby dziecka).

Kości szkieletu postkranialnego. Z kości klatki piersiowej rozpoznano tylko 12 fragm. żeber strony prawej i lewej. Z kości kończyn górnych są tylko trzony o nieprzyrosłych nasadach: trzon kości ramiennej prawej o długości 63 mm; trzony obu kości łokciowych: prawy o długości 59 mm, lewy o długości 58 mm; tylko trzon prawej kości promieniowej o długości 50 mm. Z kości kończyn dolnych wystąpiły: luźne trzony obu kości udowych o długości – prawy 76 mm, lewy 75,5 mm i oba trzony kości piszczelowych o długości – prawy 67,5 mm, lewy 67,5 mm. Brak kości kręgosłupa osiowego, brak kości pasa barkowego i kości pasa miednicznego. Brak obu kości strzałkowych. Nie rozpoznano kości dłoni ani kości stóp.

Szkielet należy do małego dziecka, płodu lub noworodka, tj. około 0 miesiąca życia. Dziecko nie miało wyklutych zębów mlecznych (tkwiły w zawiązkach), a luźne obie gałęzie żuchwy nie były zrośnięte (szew o ostrej krawędzi). Niezrośnięte były obie łuski kości czołowych, szew czołowy był otwarty (miejsce ciemączka przedniego). Stwierdzono zaburzenia organizmu dziecka w postaci zmian porotycznych na sklepieniu czaszki. Wartość wysokości ciała płodu ustalono na podstawie długości trzonów kości ramiennej, udowej i piszczelowej. Zrekonstruowano wzrost dziecka pomiędzy 50,0 a 50,5 cm według metody Victora Balthazarda i pomiędzy 51,5 a 52,2 cm \pm 1,82 cm według metody Henriego Pineau (Malinowski, Bożiłow 1997, 333).

Literatura

- Florkowski A., Kozłowski T. 1994. Ocena wieku szkieletowego dzieci na podstawie wielkości kości. *Przegląd Antropologiczny* 57/1–2, 71–86.
- Malinowski A., Bożilow W. 1997. *Podstawy antropometrii. Metody, techniki, normy.* Warszawa–Łódź.
- Martin R., Saller K. 1957. *Lehrbuch der Anthropologie.* Stuttgart.
- Piontek J. 1999. *Biologia populacji pradziejowych.* Poznań.

Anna Wrześcińska
Pracownia Antropologiczna
Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy
przyroda.aw@lednica.pl